

SORSKÉRDÉSEK

A nemzettudat és a személynévhasználat kölcsönhatása a Mura-vidék többnyelvű környezetében

Jó ideje végzek élő nyelvi kutatómunkát a Mura-vidéken élő magyarság körében, többek között behatóbban foglalkozom az antroponímiával, illetőleg az onomasztikával.¹ Az elmúlt néhány évben mintegy 11 ezer murántúli személynevet gyűjtöttem össze és dolgoztam fel. Ez az anyag elég olyan pszicho- és szociolingvisztikai,² szociálpolitikai stb. elemet rejt magában, amely alapjául szolgálhat a Mura-vidéken élő magyarok nemzettudatának és névhasználatának oly mérvű tanulmányozásához, amely némileg feleletet adhat és rávilágíthat az itt élő magyar kisebbség nemzettudatának vagy nemzetiségtudatának, nyelv- és névhasználatának, valamint azonosságjegyeinek a sorvadástényeire, illetőleg mindezek alakulására.

Hogy a kisebbség, a kis létszámú etnikai közösség megőrizhesse és fejleszthesse megtartó azonosságjegyeit a többségi-többnyelvű közösségen belül, az alkotmány biztosította jogok és a különjogokra épülő törvények és rendeletek mellett még olyan társadalmi tényezőkre is szükség van, mint pl. az anyanyelven történő személyiségformálás korlátlan lehetőségei, a kisebbségi csoportot összetartó, erősítő és aktív tevékenységre serkentő nyelvi kommunikációs föltételek gazdag biztosítása és a gyakorlatban, a mindennapi életben történő sokoldalú alkalmazása, a politikai, közügyi és művelődési szervezetekben való részvétel egyenjogú érvényesülésének humánus megoldása, a szociális-gazdasági struktúrákbeli versenyképesség anyagalapú szavatolása stb.

A Szlovéniában élő magyarok nemzettudatának, illetőleg magyarságképeinek alakulására személyiség- és magatartásformáló hatása van a névhasználatnak, névírásnak vagy éppen az elírásnak. A személynévanyag gyűjtésekor, illetőleg az anyakönyvi lapokról (mاتیčni listi) történő kiírásuk közben döbbsentem rá arra, hogy a hivatalos szervek (anyakönyvvezetők) által a Mura-vidéki magyarok vezeté- és keresztnévének bejegyzése zömében szlovénül történt. Itt nemcsak a muraszombati anyakönyvi hivatal (mاتیčni urad) munkájára gondolok, ahol az elmúlt évtizedekben magyarul nem tudó szlovén hivatalnok végezte az anyakönyvvelést, hanem a kétnyelvű területeken működő anyakönyvi hivatalok dolgozóira is, akik többé-kevésbé beszéltek és beszélnek magyarul is.

E tanulmányban nem térhetek ki arra, hogy kik és miért követték el a mulasztást, a magyar személynevek rögzítésével kapcsolatos diszkriminációt, hogy a Mura-vidéki magyarok nevét – akik nem mondtak le örökölt vezeté- és választott keresztnévükről – tudatosan vagy tudatlanul így megváltoztatták, de tény, a magyar személynév-anyagnak több mint felét szlovénosítotték így el. Példák a vezetékevek elírására: *aá, oó* > *a, o*: Gaál > Gal, Soós > Šoš; *á* > *a*: Lebar > Lebar, Lutár > Lutar; *cs* > *č*: Petkovics > Petkovič, Kovács > Kovač; *ő* > *e*: Vörös > Vereš; *ó* > *o*: Csótar > Čotar, Kósa > Koša; *sz* > *s* Halász > Halas; *ő* > *e*, *o*: Szőke > Soke; *th* > *t*: Tóth > Tot, Horváth > Horvat; *ny* > *nj*: Kopinya > Kopinja stb. Példák a keresztnevekre: Aranka > Zlatica, Gyöngyi > Biserka, Sándor > Aleksander, György > Jurij, Lajos > Ludvik, Miklós > Nikolaj, Erzsébet > Elizabeta stb.

Tulajdonképpen most térek rá témám lényegére, a murántúli magyarság nemzettudata és névhasználatának kölcsönhatásának néhány olyan szellemi, értelmi, érzelmi, hangulati, lélektani és egyéb területére, amelyek a nyelvi-tudati és lelki-gondolkodásbeli relációkban, a szellemi

¹onomasztika = névtan, a szótannak a tulajdonnevekkel foglalkozó ága.

²szociolingvisztika = a nyelv és használatának társadalmi vonatkozásait vizsgáló tudomány.

kapcsolati többszatomás kisugárzásokban, a szorongás-félelmi politikai jelenlét hatáskörében, a többségi nép(ek) értékszemléletében és a gyakorlatban alkalmazott érvényesülésében, valamint az etnikum érzelmi-hangulati igényének kölcsönösségében valósulnak vagy valósulhatnak meg elsősorban.

Milyen kapcsolat jöhet létre a nemzettudat és a névhasználat között, és ennek milyen következményei lehetnek a kisebbség magyarságtudatának alakulására, vagyis hogy milyen lélektani, szellemi és érzelmi utóhatásai fejlődhetnek ki a magyar–szlovén érintkezések tükrében? Ezt próbálom meg néhány gondolattal feltárni, megvilágítani.

Vizsgáljuk meg először a nyelvi-tudati és lelki-gondolkodásbeli relációs tétel körüli gondokat, illetőleg annak lehetőségeit és gátolóit. Tételként leszögezhetjük, hogy idegen nyelvi környezetben a nemzettudat megőrzésének és erősödésének egyik elengedhetetlen feltétele a kozmetikamentes, őszinte, az emberi alapjogokra épülő humanus nemzetiségpolitika széles körű gyakorlása. Ha a kisebbség zöme bármilyen oknál fogva nem használhatja saját identitását képviselő, igazoló külső azonosságjegyeit, esetünkben az eredeti család- és keresztnévét, akkor ez az egyénben elindít vagy kiválthat olyan érzelmi, gondolati és lelki folyamatokat, amelyek befolyásolják, megváltoztatják annak nyelvi-tudati magatartásformáját, azaz viselkedését az adott közösségben.

Ha sérti, hogy jogaiban, névhasználatában gyakoroltak rá erőszakot, akkor kétféleképpen reagálhat: 1. fölháborodik, kikéri magának ezt a jogtorzító eljárást, és megpróbál valamilyen módon orvoslást keresni. Ez lenne a jobbik eset a mura-vidéki magyarság részére is, hiszen ennek következtében a megfelelő rendeletek értelmében minden itt élő magyar visszakaphatná eredeti személynevét, bár a gyakorlatban akkor sem írják így; 2. némi eredménytelen próbálkozás után felhagy a név-visszaváltoztatási kísérletezéssel, beleunva és beletörődve a nehezen elfogadható tényekbe. Ez, a nemtörődömségből eredő asszimiláló jelenség nagyon káros. Mondanunk sem kell, hogy mindkét esetben erős lelki-tudati állapotról van szó, amely kölcsönös kapcsolatban van az anyanyelvi gondolkodással és annak használatával. Sajnos azt kell megállapítanunk, hogy a mintegy tízezer Mura-vidéki magyar közönye miatt inkább a második csoportba sorolható. Egy megfelelő fölmérés azt is kideríthetné, hogy ez a lelki és szellemi fásultság, kötődéslazulás milyen társadalmi és politikai megnyilvánulások következménye. Számtalan példát fel tudnánk hozni arra, amikor a magát magyarnak valló személy vezeték- és keresztnévét szlovén ortográfiával használja a hivatalos bejegyzéstől egészen a saját kezű aláírásig. Ez már a nemzettudat sorvadásának erős jelenléte. Nincs szándékunkban ezt a gondolatot boncolgatni. Így is világos.

Többszoros társadalmunk közéleti és egyéb tevékenysége megköveteli a különböző tárgyú és szintű szakmai párbeszédet. Ezeket azonban csak akkor fogadhatjuk el mérvadóknak, illetve bonyolíthatjuk le tisztességesen, ha az érdekképviselők, a vitázó felek, azaz tagok akadálymentesen kapcsolódhatnak be a vitákba, döntéshozatalokba stb. De ez csak akkor lehetséges, ha „közös nyelven” tudnak érintkezni; vagyis adva vannak mindazok a kommunikációs feltételek, amelyek a szellemi kapcsolathoz, a tájékoztatáshoz, az érveléshez, a meggyőzéshez és a végleges megfogalmazáshoz szükségesek.

Nem készült külön fölmérés arról, hogy a Mura-vidéken élő magyarok többsége, beleértve még az értelmiségi réteget is, hányszor fejtette ki gondolatait, javaslatait, hozzászólásait és döntéseit olyan nyelvi gazdasággal, mint ahogyan azt átérezte, gondolataiban megfogalmazta, de lépten-nyomon azt tapasztalhatjuk, hogy ritkán, akkor is szorongással. Föltehetjük a kérdést, hogy miért nem? Talán szellemileg elmaradottabbak vagyunk a többségi népeknél? Könnyű a felelet. A nyelv miatt, vagyis a kommunikációt nyújtó nyelvi eszközelem miatt; mivel nálunk az alkalmazott nyelv főleg a szlovén, és kellemetlen magyarul szólni bizonyos helyzetekben. Igaz, napjainkban tanúi lehetünk egyfajta nemzetiségfelemelő európai törekvőshullámnak a kisebbségi népeket illetően, de ez már csak „nemzetiségmentési” igyekvésféle – eső utáni köpönyegkeresés –, hiszen a második világháború utáni években jóformán Európa-szerte megnyirbálták a kisebbségi közösségek azon természetes jogait, amelyek identitásuk megőrzéséhez és fejlesztéséhez feltétlenül szükségesek lettek volna.

Esetünkben a *szlovénül nem tudás ténye* egyrészt lelki, másrészt nyelvi gátlásrendszerrel fejlesztett ki az idősebb és középkorostyalú magyarságban, akik ezt a személyiségcsorbát egész életükön át magukban hordozzák, illetőleg magukon viselik. Ez a főbb oka a szlovén nyelven folyó gyűléseken, értekezleteken, tudományos és szakmai rendezvényeken való hallgatásuknak. Pedig érdektelenségnek tűnő magatartásuk csak látszat, mert agyukban sok jó gondolat és ötlet megszületik, persze lelki vívódásokkal keverve, hogy nem közölhetik azokat anyanyelvükön embertársaikkal. Hogy miért nem? Nem akarnak neveltség tárgya

lenni, mert nem beszélik köznyelvi szinten a többségi nyelvet. Nem szeretnék „ünneprontók” sem lenni, hiszen van értékszemléletük. Úgy érzik, „idegeneknek”, magyarul nem értőkhöz szólnának. *Kell-e ennél súlyosabb szellemi-érzelmi és nyelvi-lélektani probléma?*

Harmadik, de lényeges jelenségként kell említenünk a *többségi nép(ek) értéktrendezésében jelen levő elemek gyakorlatban való érvényesülését* a magyar névhasználat kapcsán.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a társadalmi, emberi ténytet sem, hogy a nemzetudat és a névhasználat másképpen alakul és viszonyul a nemzedékek váltásában a Mura-vidéki magyarság körében is. Míg az idősebb korosztály képviselői szinte kivétel nélkül, az adott társadalmi körülmények folytán *csak magyarul, saját anyanyelvükön kommunikálnak*, addig a középső korosztály már kénytelen a mindennapok gyakorlatában, illetőleg a nyelvi érintkezésben alkalmazni a másik (szlovén) nyelvet is a gyorsabb ügykezelés céljából, a „lenézés” stb. elkerülése végett. Az idősebbek *még magyarnak születtek*, nem „kétnyelvűnek”. Magyar nyelvvél és magyar kultúrával táplálkoztak: *lelkük, szellemük, érzelmi világuk magyar nyelven érlelődött*. Bennük a kettős kötődés még nem fejlesztett ki olyan bomlasztó elemeket, amelyek ősi, jellemző sajátságait lényegesen befolyásolnák. *Ők még ragaszkodnak magyarságukhoz, nevékhöz, identitásukhoz.*

Ezt viszont már nem mondhatjuk el teljességben a fiatalokról, akik a kétnyelvűség szellemében nőttek fel; s annak gyakorlati megoldása, hatása olyan nemzetiségtudati, magatartásbeli és nyelvi forduléseket vagy sérüléseket váltott, azaz válthatott ki bennük, amelyek nemcsak a nyelvi kommunikációs rendszerükben jelentkezik, hanem az érzelmi és lelki tartalmak közvetítésében is.

Hogy a névhasználat valóban összefügg a nemzetudattal, azt egy a napokban végzett felméréssel is igazolhatjuk. Ötven magyar általános iskolás és szülei, tíz gyakorló pedagógus és tíz egyetemi hallgató személynevének hivatalosan bejegyzett és használt vagy önmaga által alkalmazott adatait gyűjtöttem össze; vagyis 170 személy-, család- és keresztnévét.

Az 50 magyar általános iskolai tanuló és szülei vezetékneve közül (150) név csak 30-at jegyeztek be magyarul (20%), vagyis 3 féle vezetéknevet: *Gönc* (18), *Györkös* (6), *Tüske* (6), 84-et szlovénül (56), 36-ot pedig semlegesen, hiszen a Varga, Ritlop és Kocet vezetékneveket nem szlovénesíthették. Keresztnelveik közül 122 fordul elő szlovénül (82%), 15 magyarul (10%), 13 pedig semlegesen (8%).

A tíz magyar ajkú pedagógus közül is csak kettőnek a vezeték- és keresztnévét jegyzik magyarul a hivatalos okmányokban (20%), a többit szlovénül (80%). Keresztnelveik közül 8-at használnak szlovénül (80%), 2-t pedig magyarul (20%).

A tíz magyar egyetemi hallgató vezeték- és keresztneve közül csak egynél történt meg a magyar bejegyzés a hivatalos okmányokban (anyakönyvi lap, személyi igazolvány, útlevél, index); vagyis 10% magyarul, 90% szlovénül.

Érdekes jelenség az is, amikor a kétnyelvű (szlovén, magyar) kiadványokban a magyar szerzők személynevét a szlovén szövegeknél szlovénül, a magyarnál pedig magyarul jelölik, pl. Štefan Vida – Vida István, Jožef Sabo – Szabó József stb. Ezzel szemben a szlovén és a magyar szövegeknél a szlovén szerzők személyneveit csak szlovénül írják.

Az egészben az a döbbenetes és szomorú, hogy a néviselők zöme maga sem használja magyarul család- és keresztnévét. *Az állandó alkalmazkodás társadalmi ténye*, amely általában mindenütt jelen van kétnyelvűségünkben, egyre jobban kikezdi és sorvasztja azonosságjegyeink összeleleit, amelyhez erős hatással kapcsolódik a többségi nép(ek) viszonya is, amelyről ugyanis nem mondhatjuk el, hogy szeplőtelen, s hogy megfelel a várakozásoknak. É tételt is külön lehetne tárgyalni egy értekezésben, de úgy véljük, most erre nincsen lehetőség. Hasonlóan arra sem, hogy behatóbban foglalkozzunk azzal a kérdéssel, hogy van-e értelme az ilyen kétnyelvűségnek, és hogy meddig érdemes és értékes gyakorolni?! Azt viszont leszögezhetjük, hogy az identitáshoz fűződő mindennemű tartalmat csak olyan kapcsolatrendszerek megteremtése biztosíthatja a két- vagy többnyelvű környezetben, ahol a nyelvek társadalmisítása a valóságban él és hat. Ezek nem lehetnek csak leszűkített „családi nyelvek”. Bele kell épülniük a hatóközegek aktív és teremtő gyakorlatába! Hiszen *a magyarság nyelvének ismerete és névhasználatánál nélkül nem létezik magyarságtudat sem: de magyarság sem!*

Dr. Varga József

Leszakad(hat)nak-e Szegedtől?

Algyő, Dorozsma, Szőreg és Tápé. Igen régi települések, egy részükön már a kőkorszakban megtelepedett az ember. Írásos említésük azonban „csak” 1138-tól ismeretes.

A történeti bizonylatok tanúsítják, hogy ezeket a falvakat már korábban is „szárnyai alá akarta venni Szeged városa”, ám ez soha sem sikerült neki. Legalábbis tartósan nem. „Fennhatósága” ellen mindegyik település népe hevesen tiltakozott. Még akkor is, ha tulajdonképpen egyik sem volt képes arra, hogy a maga lábán megálljon. Vállalta inkább a szolgásgót, a szegénységet, de mind szabad, önálló település akart maradni. Tápén a gyékénymunka, Algyón a vesszőfonás, Szőregen a virágkertetés, Dorozsmán a kubikosélet adott kenyeret az ott élő családoknak. Mindezek mellett mindegyik falunak volt több-kevesebb, jobb-rosszabb termőföldje, amelyen megtermelték a szükséges terményeket, takarmányokat, s a fölöslegből bőven jutott Szeged polgárainak, iparosainak is. Dorozsma kivételével mindegyik falu élte a Tisza halát, az erdők hasznát is. Ugyanakkor szinte mindegyik településből nem kevesen vállaltak munkát a szegedi építőknél, a gyárakban, illetve szolgáltónak álltak be polgár- és iparoscsaládokhoz. Ezen foglalkozásokból tehát viszonylag jó, igénytelen-igényességben élt mindegyik falu. Adózásaikból pedig jól részelt a város, amit nem csak pénzben, hanem terményekben, és halban is eszközöltetett. Mindebből gyakran voltak robbanásig feszült ellentétek a falvak és a város között. S ezek az ellentétek – bárhogyan is volt az elmúlt majd másfél évtizedben, a csatoltság éveiben – nem szunnyadtak, nem csillapodtak. Hogy is csillapodtak volna, hiszen mind a négy település tudta, hogy a csatolás tette tönkre azt a zártságot, amely megőrizte a családok egymás közötti kapcsolatát, a háziipari tevékenységeket, a hagyományos tárgyi és szellemi kincseket, beleértve az építkezés, a viselet, a beszéd és viselkedés archaikus szokásait. Nem csak falurombolást, hanem családrombolást, közösségek bomlasztását, sőt erkölcsromlást is eredményezett a csatolás! Szabaddá lettek a cselekedetek és az elvek, ugyanakkor egyfajta gúzsbakötöttségbe is kényszerült mindegyik falu és népe.

A csatolás előtti években – 1957-től számítva – bizonyos gazdasági, ezen belül anyagi fellendülés jellemezte mind a négy települést. A kisgazdaságokban sorra jelentek meg a gumikerekű, lapos rakfelületű parasztkocsik. Lassan a legszegényebbek is a felemelkedés felé haladtak. Disznót tudtak hizlalni, tehenet tartottak, némelyek földjük mellé pár hold örökföldet is venni, ugyanakkor hagyományos háziiparukat is üzték.

A várossal – más-más időktől fogva – rendszeres, bár ritkán közlekedő autóbuszjárat kötötte össze őket. Az időkben nem is kellett a sűrűbb járat. Hiszen gyermekeink szülőhelyükön járták az általánost, s főként az 1959-es tévesztésig csak kevesen mentek magasabb iskolába, Szegedre. A kétkeziek is otthon dolgoztak, csupán néhány szegedi üzem fogadta a vidék embereit alkalmi, vagy szezonális munkákra. A víz-, illetve villanyhálózat megfelelt az akkori igényeknek, csakúgy, mint az akkor még zömmel földúthálózat. Tiszták és rendezettek voltak az utcák, az esővízelvezető árkok, az udvarok és a házak. Vagyis: mindegyik település élte a megszokott, csöndes-archaikus életét: a dolgos hétköznapiakat és az ünnepeket.

Ebbe a csöndességbe vágott léket a központosítás, a Szegedhez csatolás, amely szellemi, és tárgyi pusztításokra egyaránt alkalmas buldózereket indított be mind a négy faluban. Senkitől sem kérdezték meg, vajon mi a véleménye a csatolásról. Volt egy falugyűlésnek nevezett kortesgyülekezet, és ott kimondották a magasságos pártállam döntését, és punktum! Még azon az éjszakán kiemelték a helységnévjelző táblákat, s másnapotól már így címezték a leveleket nekünk: Szeged-Algyő, Szeged-Dorozsma stb. Összeeröltettek bennünket, de nem kovácsoltak. Mindenki tudta, hogy az erőltetett házasság lélek nélküli.

A csatolás könnyű volt azért is, mivel az egyháznak már semmiféle védőügyvéd szerepe, vagy tulajdonosi szerepe nem lehetett, amivel megvédett volna bennünket. Algyő és Tápé például a váci egyházmegye része, s amikor hajdan a város nyakaskodott, erőszakoskodott velünk szemben, akkor az egyház a segítségünkre sietett. Igaz, kevés eredménnyel, de amit tudott, azt megtette. Dorozsma és Szőreg, bár szeged-csanádiak voltak, az egyesítés nekik is épp olyan tördőfés volt, mint Algyőnek és Tápénak.

Több, mint másfél évtized telt el a nyűgházasság hámjában. Bennünk mindig élt az újrönállósulás vágya, de kimondani, Istenem, senki nem merte. Most azonban megcsillant a lehetősége, de kérdés, lehet-e, tudunk-e, képesek leszünk-e a lehetőséggel élni? A másik

kérdés az, hogy a mostani politikai helyzet lehetővé teszi, teheti-e? Azt máris érzi mindegyik község, hogy a maradványkommunistákkal telítődött ellenzéki pártok igyekeznek mindent kitalálni arra, hogy hatalmi pozíciójuk megmaradjon. Rémisztó ijesztgetésektől sem riadnak vissza. Hangoztatják, hogy sokszoros árért kapnánk (ha teljesen leválnánk) a vizet, a villanyt, a gázt és az autóbusz-szolgáltatást. Szerencsére egyik település lakói sem ijedősek. Tudjuk, hogy magasabb árat kell fizetnünk ezért is, azért is, persze, nem azt amit ők szeretnének. Mi a reálisat vállaljuk! Az adókat viszont nem engedjük át, mert abból mi akarunk gazdálkodni. Tápén is, és a többi leválni készülő faluban megvan a helye minden fillérnek. Mindezek mellett azonban a törvényes kötelességnek mindenkor eleget kívánunk tenni. Ez természetes a számunkra is.

Milyen feltételekkel állunk a leváltás szándéka előtt? Településként változóval, amelyben Tápé áll a legsiralmasabb helyzetben. Működik ugyan a háziipari szövetséget, a MAHART, a halászati szövetséget, kirendeltségként az áfész-boltok és a takarékszövetkezet, de gazdasági alapot adó térszünk nincsen. Miután az 1970-es évek derekára tönkrement, beolvasztották a hódmezővásárhelyi Rákóczi térszbe, s azóta is oda tartozik. Annak visszaszerzése indokolt, de kérdés, mit kezdünk vele. Agrárszakemberünk sincs, s munkaerő sem, aki akár tovább folytatná a közös gazdálkodást, akár egyénileg művelné a visszaigényelt-visszakapott földet. Hiszen a szakembereket miért is pótolta volna Tápé, ha megfosztották munkaterületétől; a kétékezők meg a szegedi munkahelyeken eresztettek viszonylagos gyökeret. Ilyenformán tehát a vélhetően legbiztosabb anyagi alapot adó földhátter, ma még bizonytalan. Ennek sürgősen tisztázódnia kell. A falvakban több-kevesebb a vállalkozó, de Tápén ezekből is nagyon kevés van. Ugyanakkor – talán Algyőt kivéve – elég jó anyagi helyzetű családok élnek a leválni készülő falvakban. akiknek a majdani differenciált adózása is jelenthet egyfajta tökét.

Mindezek után – ismerve a Szegedtől különválni akaró települések mostani helyzetét – aligha beszélhetünk teljes önállósulásvágyról. Egyik településnek sincs most erre minden tekintetben megnyugtató lehetősége. Tápé legalább esztendő – úgymond – próbaválaszt választ, mely idő alatt talán rendeződnek a társadalmi és gazdasági kérdések, s legfőképpen, kialakulhat a helyi önkormányzati vezetés, és a költségvetés. Ezek érdekében megfelelő szakembergárdát kell kiállítani. Vannak ugyan minden faluban, de most még Szegeden, vagy más, vidéki helyeken dolgoznak. Így, anyagilag és szakmailag kellően felkészülve már biztosabb lehet az újrakezdés; illetve új elképzelések alapján a várossal való együttélés, együttműködés. Ehhez garanciát nyújthat, hogy bár nem könnyen, de végül is saját jelöltjeiket választhatják a tápéiak rész-önkormányzatuk testületébe.

ifj. Lele József

HÍREK

Történelmi utcanévtáblák Pécssett

Hasonlóan az ország más településeihez, a különböző történelmi korszakokban Pécssett is ismételt utcanévvaltozásokra került-kerül sor. Egy-

részt a történelmi időszerűség, másrészt a történelmi emlékek megőrzésének megtartó-megújító igyekezete követhető ebben. Az utcanévvel kapcsolatos feltáró munkák évtizede folynak, rendkívül nagy anyag gyűlt össze, igen széles társadalmi, szakmai kör érdeklődésétől és tanácsaival segített. 1990 szeptemberétől a Pécsi Városvédő és Városvédő Egyesület megkezdte az első harminc, úgynevezett „magyarázó” utcanévtábla kitételét az érintett háztulajdonosokkal történő megegyezés és történelmi értékelés nyomán. A dr. Marton István egyesületi elnök vezetésével működő kiterjedt bizottság formájában egy, a Bonyhádi Zománcárugyár által készített (40x60 cm-es), kb. 200 gépi leütésű információt nyújtó tábla elfogadása mellett döntött, amelyen a név viselőjének legfontosabb adatai találhatóak a városvédők egyesületi jelvényével és az 1990. évszámmal. A több száz javasolt tábla elkészítése folyamatosan történik, kihelyezésük erősíti a városrész, a város utca-utca-vein keresztül is a honismereti tudatot. (Dr. Krisztián Béla)